

**Діяльність
бібліотек для дітей
в умовах воєнного стану**

статистично-аналітичний огляд

**КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ
ІМ. Т. Г. ШЕВЧЕНКА
НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ**

**Діяльність
бібліотек для дітей
в умовах воєнного стану
Статистично-аналітичний огляд**

Кропивницький, 2026

УДК 02(477.65)
Д 50

Діяльність бібліотек для дітей в умовах воєнного стану.
Статистично-аналітичний огляд / Кіровоград. обл. б-ка для дітей
ім. Т. Г. Шевченка; науково-метод. від.; уклад., комп'ют. верстка
Н. Расторгуєва; відп. за вип. Т. Манжула. – Кропивницький, 2026. –
20 с.

Видання містить інформацію про мережу, кадровий склад,
матеріальну базу, бібліотечні фонди, рівень комп'ютеризації,
фінансування, послуги бібліотек для дітей Кіровоградщини за
2025 рік. Окремі показники подані порівняно з аналогічними
даними за 2024 рік. Наведені приклади найбільш яскравих
бібліотечних активностей, проведених для дітей.

Матеріал призначений для фахівців бібліотек та інших
зацікавлених осіб.

© Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т.Г. Шевченка

За період війни бібліотеки для дітей, публічні бібліотеки, що обслуговують дітей, стали не лише осередками інформації, але й просторами психосоціальної підтримки, збереження національної пам'яті та інформаційного спротиву, просування читання і української книжки у співпраці з письменниками і видавництвами; опорними точками суспільної стійкості та довіри, доступу до культурних і освітніх сервісів у громадах.

***

На початок 2026 року базова мережа публічних бібліотек Кіровоградської області нараховувала 527 закладів (на 5 менше порівняно з 2024 роком). У числі публічних бібліотек: 3 обласних, 62 міських, 462 сільських. У загальній мережі виокремлюються 25 спеціалізованих бібліотек для дітей.

Також у структурі 16 публічних бібліотек функціонують дитячі відділи/абонемент.

Послуги надавали дітям бібліотеки у межах усіх 49 територіальних громад, що забезпечило рівний доступ до читання як для місцевих жителів, так і для ВПО.

Кількість користувачів-дітей обслужених бібліотеками області – 80,5 тис. осіб; відвідування становить 752,6 тис.; видача документів – 1530,50 тис. прим., з яких 95,3% – українською мовою (на 1,1% більше за 2024 р.). Інтенсивність відвідуваності дітьми бібліотек (середнє відвідування) – 9,3; інтенсивність використання фондів (читаність) – 19,0. Спостерігається тенденція до зниження інтенсивності відвідування бібліотек і читаності.

***

Спеціалізовані бібліотеки для дітей Кіровоградщини

Мережа бібліотек для дітей залишилася без змін і нараховує **25** закладів: Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т.Г. Шевченка, 6 селищних, 16 міських, 2 сільських.

Надалі статистичні дані за 2025 рік подаються без урахування показників Кіровоградської ОДБ ім. Т. Г. Шевченка.

За юридичним статусом: 18 бібліотек для дітей є відокремленими структурними підрозділами публічних бібліотек – філіями; 6 – бібліотеки, з яких 3 мають статус юридичної особи.

Належність бібліотек до груп за оплатою праці розподілилися наступним чином: 7 – до 3-ої, 7 – до 4-ої, 10 – поза групою.

Години роботи бібліотек для дітей: з 8.00 до 17.00 чи з 9.00 до 18.00 годин. При чому, 11 закладів працюють більше 40 год. на тиждень, у тому числі у суботу або неділю; 12 – 40 год.; 1 – від 30 до 40 год.

Характеристика приміщень.

Загальна площа приміщень 24 бібліотек для дітей складає 6,4 тис. м. кв., з яких 46,7% від загальної площі використовується для проведення соціокультурних заходів. За майновою характеристикою: 11 бібліотек володіють правом оперативного управління майном, 13 – знаходяться у приміщеннях на правах оренди. Завдяки бюджетному фінансуванню покращили матеріальну базу: Вільшанська селищна БФД (заміна двох вікон на сучасні металопластикові), філія «ДБ» КЗ «ПБ» Кетрисанівської сільської ради (встановлено жалюзі на вікна). У філіях Кропивницької МЦБС проведено: заміна дверей у ЦМБД; придбання підлогового покриття для БФ для дітей №12; встановлення охоронної сигналізації у БФ для дітей №13. В Олександрівській бібліотеці для дітей здійснено косметичний ремонт приміщення.

У звітному році без опалення залишилася Побузька БД.

Фізична безбар'єрність – один з головних викликів сьогодення. У 2025 році в межах реалізації Національної стратегії безбар'єрності бібліотеки системно працювали над забезпеченням безперешкодного доступу до приміщень для людей з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. У 9 бібліотеках забезпечено фізичну доступність будівель (пандуси), 10 – безперешкодний доступ користувачам до бібліотечних просторів, 8 – всередині яких забезпечено безперешкодний доступ користувачам. Але ще 14 закладів потребують встановлення засобів безперешкодного доступу до них, 16 потребують встановлення засобів безперешкодного доступу всередині них.

Технічні ресурси. Основні види техніки, якою оснащені бібліотеки для дітей: комп'ютери/ноутбуки/планшети – **104 од.** мають 24 заклади; периферійні пристрої: копіювально-розмножувальна техніка – **60 од.** у 20 закладах; мультимедійне обладнання – **31 од.** у 12, фліпчарти – **5** у трьох закладах.

Нові технічні засоби отримали 4 бібліотеки: чорно-білі багатофункціональні пристрої – БФ №12, №19 для дітей Кропивницької МЦБС; по 1 ноутбуку Устинівська ДБ, МДБ КЗ «ЦПБ» Новомиргородської міської ради.

Але говорячи про комп'ютеризацію дитячих бібліотек, слід зазначити, що 6 закладів мають лише 1 комп'ютер. Доступом до мережі Інтернет забезпечені 23 бібліотеки для дітей.

Засоби зв'язку: 23 бібліотеки для дітей мають електронну пошту, 6 – телефонний зв'язок (мобільний, стаціонарний).

Кадровий склад. Роботу бібліотек для дітей забезпечували 70 фахівців. Вакансія по Побузькій, Новоархангельській селищних БД.

Тривалість робочого часу: 68 бібліотекарів працювали повний робочий день; 2 – неповний (0,5 ставки у бібліотекарів Гайворонської БДФ №1 та філії «Витязівська СБД» КЗ «Публічна бібліотека» Кетрисанівської сільської ради).

Освітній рівень. З повною вищою освітою 40 осіб, зокрема 28 – бібліотечною; 29 – базовою вищою, зокрема, 21 – бібліотечною; 1 – загальною середньою освітою.

Число фахівців із бібліотечною освітою – 70% від загальної кількості працюючих. На 4,6% менше 2024 року.

За стажем бібліотечної роботи: до 3-х років – 7, 3-9 р. – 6, 10-20 р. – 10 і понад 20 років – 47 осіб.

Попри виклики воєнного стану показники з **обслуговування користувачів** досягли планових відміток.

Бібліотеками для дітей обслужено **35,6** тис. дітей та організаторів дитячого читання. Виконання від запланованого на 100,6%.

Кількість зареєстрованих користувачів, згідно єдиної реєстраційної картотеки – **22,5** тис. осіб (на рівні 2024 року). Основний контингент користувачів – діти – 91,5% від загальної кількості зареєстрованих.

Вперше записалися до бібліотек 4 тис. хлопчиків і дівчаток. У числі користувачів бібліотек, зокрема, **842** дітей із сімей ВПО (на 27 більше за 2024 р.); **320** дітей з інвалідністю (на 95 більше 2024 р.).

Кількість виданих користувачам документів – **690,8** тис. прим. План виконаний на 102,4%. Показник підтверджує, що друковані видання залишаються затребуваними, а діти обирають паперову книгу як джерело знань і дозвілля.

Серед прочитаного превалюють видання українською мовою – 96,3%; іноземною – 0,2%; національних меншин – 3,5% від загальної книговидачі.

Слід зазначити, що із числа виданих творів іноземною мовою – англійська склала 92,1%, а у числі книг мовою національних меншин – 99,8% російською.

У користувачів превалював запит на книги – 88,3% від загальної видачі; 11,3% зверталися до періодики; 0,4% - аудіодокументів.

Показник відвідуваності закладів є одним із ключових індикаторів затребуваності бібліотек. Відвідування бібліотек офлайн за рік становлять **323,1** тис. Виконання до річного плану – 101,8%. Середній показник відвідувань – 9,1, що на рівні попередніх років.

У сучасній відвідуваності бібліотек виокремлено показник «відвідування соціокультурних заходів». Учасниками 3,2 тис. соціокультурних заходів бібліотек у 2025 році стали 47,9 тис. дітей різних вікових категорій. У порівнянні з 2024 роком більше на 1 тис. заходів і 1,5 тис. відвідувачів.

Стійку тенденцію до зростання відвідуваності демонструють бібліотечні сайти і блоги, що зумовлено зміною ролі бібліотек у сучасному суспільстві. Кількість звернень віртуальних абонентів до е-ресурсів закладів в інтернеті у звітному році склала 204,7 тис. На 26,4 тис. більше 2024 р.

Бібліотечні фонди.

Попри розвиток цифрових технологій, документні фонди бібліотек залишаються ключовими осередками інформації для населення. Хоча їхня кількість з року в рік зменшується.

Фонди бібліотек для дітей на початок 2026 року нараховували **306,2** тис. прим. документів. На 16,9 тис. прим. менше порівняно з 2024 роком.

Мовний склад фонду. Основу сучасного фонду становлять українськомовні видання – 74,6% від загальної кількості фонду; іноземною мовою – 0,3%; національних меншин - 25,1%. Щодо

фонду мовами національних меншин, то на 99,9% – це російськомовна література.

Видовий склад фонду: книг – 98%, періодичних видань – 1,8%, матеріалів на нетрадиційних носіях – 0,2%.

Продовжувався процес актуалізації бібліотечних фондів – вилучення застарілої, пошкодженої або ідеологічно шкідливої літератури та заміна її сучасними виданнями.

Вибуло у 2025 р. з фондів бібліотек для дітей 21,2 тис. прим. документів. Із загальної маси вилучених документів – 58,1% російською, 41,6% – українською, 0,3% – іноземною мовами.

Вибуття документів за причинами: 83,5% – за зношеністю, 15,6% – морально застарілі, 0,7% – втрачені користувачами, 0,2% – за переобліком. З року в рік зростає відсоток літератури, списаної за зношеністю. У 2025 р. на 7% зношеної списано більше за 2024р.

Надходження склали 4,3 тис. прим. документів, що на 0,9 тис. менше за 2024 рік. Серед отриманих видань: 88,7% – книги і 11,3% – періодика. Надходження документів українською мовою – 95,4%, іноземною – 4,4%, національних меншин (російською) – 0,2%.

Джерела надходження видань: 27,6% – дарунки; 25,5% – придбані в книгарнях і видавництвах; 22,9% – благодійні фонди та спонсори; 11,2% – фонди ін. бібліотек; 4,9% – взамін загублених, за переобліками; 8,2% – періодика, передплачена через Укрпошту.

Позитивно, що у 2025 р., завдяки коштам місцевого бюджету, 16 бібліотек для дітей придбали книги, 12 – періодичні видання.

Задля отримання нових творів бібліотекарі брали участь у різноманітних проєктах, онлайн-розіграшах, які проводили на своїх сторінках у соціальних мережах видавництва, письменники, благодійні фонди. Для прикладу, завдяки участі Вільшанської селищної бібліотеки філії для дітей у проєкті «Українська книга –

українським дітям» Всеукраїнської Ліги Українських Жінок до бібліотеки надійшло 788 прим. документів. Устинівська дитяча бібліотека отримала книжки від видавництв «Ранок», АССА, БФ «Східноєвропейська гуманітарна місія», БФ Дениса Парамонова у рамках програми «100 книг для 100 бібліотек України», письменників; Побузька БД і Гайворонська БДФ № 1 поповнилися книгами від БФ ім. Іллі Грабара. ЦБД Олександрійської МЦБС, завдяки участі в акції «2000 коміксів для 400 активних бібліотек України» від видавництва «Ірбіс Комікс», отримала подарунковий комплект із п'яти нових книг. БФ №3 для дітей Олександрійської МЦБС одержала в дарунок книги українською мовою від ГО «Соціальне здоров'я» у рамках проєкту «Діти України і війна».

Також бібліотекарі ініціювали різноманітні благодійні акції серед населення громад. Завдяки дарункам до бібліотек для дітей області надійшло у 2025 р. 1,2 тис. книжок. Сприяли поповненню фондів і традиційні заходи, спрямовані на повернення книжок від боржників; ремонт літератури за участі гуртківців об'єднань «Книжкова лікарня», «Умілі ручки», «Книжкова скарбничка» тощо.

На жаль, з року в рік зменшується передплата періодики до бібліотек. У 2025 р. лише 14 БД передплатували 112 прим. періодики. На 2026 рік здійснено передплату 54 прим. для 8 бібліотек.

Відносні показники роботи бібліотек: кількість виданих друкованих видань на 1 користувача (читаність) – 19,4; обортаність фонду – 2,2; забезпеченість документами на одного користувача – 8,6. Коефіцієнт оновлення фонду – 1,4% (на 0,2 менше 2024 р.). Хоча фонди повинні щороку оновлюватися не менше ніж на 5% відповідно до державних соціальних нормативів забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні.

Додаткові платні послуги надавали 17 дитячих бібліотек. Напрацювання від платних послуг – **52,1** тис. грн. Кошти використано на придбання книг, передплату періодики, поліпшення матеріально-технічної бази. Вагомі надходження від платних послуг мали бібліотеки для дітей міст Олександрії (ЦБД і БФ №3 для дітей), Кропивницького (ЦМБД і БФД №№ 12,13,19,21), Гайворона, Новоукраїнки, Світловодська (БФ №8 для дітей), селища Петрове.

Для розвитку і створення привабливості закладів бібліотеками для дітей залучено **113,19** тис. грн. *благодійних внесків, грантів та дарунків.*

Продовжувалося подальше **вивчення потреб користувачів**. Бібліотеки для дітей взяли участь у всеукраїнських, провели локальні **133** дослідження і аналізи читання за участі 2,8 тис. учнів 1-9 класів, організаторів дитячого читання. У числі всеукраїнських досліджень – бліц-опитування «ДІТИ УКРАЇНИ ОБИРАЮТЬ КНИГУ!», «Бібліотека і книга у формуванні національно-культурної ідентичності дитини: читацькі практики», «Незадоволений читацький попит на українську книгу: рік 2025», ініційовані НБУ для дітей, проведення яких в області здійснювала Кіровоградська ОДБ ім. Т.Г. Шевченка.

Видавнича діяльність є важливою функцією бібліотек для дітей. Упродовж 2025 року розроблено **815** назв матеріалів для дітей і дорослих. Серед видань все більше з кожним роком преважують електронні продукти (відеоролики, буктрейлери, відеофільми, електронні презентації). Вони склали **57,5%** від загального числа назв видань. Активно в цьому напрямі працювали: Гайворонська бібліотека для дітей філія №1, бібліотека для дітей ЦПБ Кам'янецької селищної ради, ЦБД Олександрійської МЦБС, БФ для дітей № 21 Кропивницької МЦБС, БДФ КЗ «ЦПБ» Долинської міської ради, Олександрівська

бібліотека для дітей, КЗ «Петрівська бібліотека для дітей», дитяча філія Новоукраїнської ЦБ, Новомиргородська міська дитяча бібліотека, Устинівська дитяча бібліотека. Серед друкованих матеріалів були популярні малі форми: буклети, пам'ятки, закладки тощо.

Бібліотеки для дітей у мережі Інтернет. Бібліотекарі активно розширюють свою присутність у віртуальному просторі, використовуючи власні офіційні сайти - 5, тематичні блоги - 9 та соціальні мережі. Сторінки у фейсбук ведуть 23 бібліотеки, ютуб – 8, інстаграм – 4. На бібліотечних сторінках у мережі «Facebook» опубліковано близько 4,0 тис. записів, численні фото; більше 40 відеороликів представлені у фейсбук, ютуб, інстаграм.

Скористалися бібліотеки для дітей і можливостями друкованих та електронних ЗМІ, місцевих радіо і ТБ, де опубліковано/прозвучало 316 інформацій.

Підвищення кваліфікації працівників бібліотек відбувалося у змішаних форматах. Традиційно для удосконалення професійної діяльності бібліотекарів на місцях проводилися семінари, вебінари, тренінги, школи, воркшоп, дні фахівця тощо. Також бібліотекарі приєднувалися до онлайн-навчань, що відбувалися на всеукраїнському рівні. Усього бібліотекарі взяли участь у **269** різних формах навчань. Протягом року 40 працівників підвищили свою кваліфікацію, з них покращили цифрові навички 34.

Кіровоградська ОДБ ім. Т. Г. Шевченка надавала допомогу, спрямовану на підвищення професійних компетентностей бібліотекарів. Відбулися: *обласний семінар-практикум «Книга як інструмент багатовекторного розвитку дитини»*; *два вебінари професійного спілкування, стажування для новопризначених керівників БД.* На блозі «ФАХОВИЙ MESSAGE»; сторінці у фейсбук НМВ Кіровоградської ОДБ ім. Т. Г. Шевченка публікувалися пости фахової тематики: законодавчі новації та їхнє обговорення;

актуальна інформація онлайн дайджесту «Культура і регіони»; нові інструменти з цифрової грамотності для працівників бібліотек на платформі Дія.Освіта; новинки дитячої літератури; рекомендації щодо планування і звітності; креативні івенти і корисні цифрові ресурси; професійні конкурси та багато іншого.

Також протягом року здійснювалася консультаційна допомога працівникам дитячих та публічних для дорослих бібліотек області з фахових питань – 159 запитів за рік.

Всеукраїнські і обласні масштабні події були проведені Кіровоградською ОДБ ім. Т. Г. Шевченка у творчому партнерстві з бібліотеками громад. У 2025 році спільно реалізовано 14 соціокультурних заходів: *1 міжнародний, 10 всеукраїнських та 3 обласних* із залученням дітей громад.

Зокрема, в 7 обласних турах міжнародного/всеукраїнських конкурсів взяли участь 1133 дітей. На 338 осіб залучено більше 2024 року. Роботи 58 авторів – переможців обласних турів конкурсів, а це малюнки, літературні твори, аплікації, вишивки представляли Кіровоградщину у фінальних турах конкурсів в НБУ для дітей. Творчі роботи 21 авторів-земляків на всеукраїнському рівні відзначено гран-прі чи здобули перемогу, опубліковані в альманахах, збірках творчих робіт.

Знаковими стали: екологічний конкурс дитячого малюнка «Майбутнє планети у наших руках!», дитячої творчості «Символіка України: вивчаємо, шануємо, творимо», дитячого малюнка «Відважним воїнам і рідній Україні – любов і шана вдячної дитини!», із правового просвітництва «Охорона праці – запорука безпечного життя», дитячий літературний конкурс «Творчі канікули – 2025», конкурс «Лідер читання». Переможці обласних турів конкурсів отримали грамоти і книжкові подарунки від організаторки конкурсів в області – Кіровоградської ОДБ ім. Т.Г. Шевченка.

НБУ для дітей запросила дітей-переможців до святкових подій, де проходило їхнє нагородження. Юна кропивничанка Поліна Руденко побувала на святковому дійстві – Казкова ПЕРЕБЕРІЯ у Всесвітній день дитини (м. Київ). «Лідер читання-2024» Шабанова Оля (с. Голикове, Олександрівська ТГ) взяла участь у Всеукраїнському форумі лідерів читання у м. Переяславі.

Національна бібліотека України для дітей назвала бібліотеки Кіровоградщини у числі кращих – другий результат поміж областей за кількістю учасників у міжнародному екоконкурсі.

Бібліотеки для дітей також активно долучилися до проведення ініціатив НБУ для дітей – Національного марафону читання «Діти України читають книги, що надихають», Всеукраїнського тижня дитячого читання-2025, що проходив під гаслом «Українська сила – українська книга».

Підтримані ініціативи УІК з читання: Національний тиждень читання поезії-2025 - «Пісня тисячі голосів», Другий Національний тиждень читання літератури для дітей – тема «Тепло книжкової родини».

Масштабними були **2 обласні події** ініційовані Кіровоградською ОДБ ім. Т.Г. Шевченка. *Обласний Бібліомарафон «Діти єднають Україну»* розпочав обласну акцію «Під літнім небом України 2025», що проходила 29 травня – 2 червня. Центральною подією івенту стали понад 30 чуттєвих відео створених за участі більше 100 дітей із різних куточків нашої області з дитячими побажаннями: жити у вільній, мирній і незалежній Україні; щоб скоріше закінчилась війна і усі рідні повернулися додому; щоб світ був добрим і безпечним. Інформації про заходи публікувалися під хештегами `#Діти_єднають_Україну_Кіровоградщина` `#Діти_єднають_Україну` `#бібліомарафон2025`

Обласна акція «Читай-кампанія мандрує регіоном» до Всеукраїнського дня бібліотек відбулася за участі 24

спеціалізованих бібліотек для дітей, а також сільських, селищних, міських публічних бібліотек, що обслуговують дітей із 29 територіальних громад. З 24 по 30 вересня закладами проведено більше 220 заходів за участі 3,2 тис. дітей різних вікових категорій, зокрема, і внутрішньо переміщених родин. Інформація про проведення публікувалася під хештегом #читаюкампанія_2025. Тим самим бібліотекарі продемонстрували досягнення і можливості закладів, репрезентували бібліотечні послуги.

Гранти, власні проєкти і програми для бібліотек – можливість запровадити нові послуги для користувачів. Це підтвердив і II Всеукраїнський конкурс проєктів з надання культурних послуг юним мешканцям територіальних громад «БІБЛІОТЕЧНІ СЕРВІСИ – ДІТЯМ» – професійний конкурс до участі в якому були запрошені колективи бібліотек для дітей, публічних бібліотек територіальних громад. Переможцями обласного туру конкурсу стали бібліотечні проєкти: «Школа безпеки «На варті здоров'я» ЦМБД Кропивницької МЦБС (I місце); «Гратись, розвиватись і відпочивати – до бібліотеки» Гайворонської БДФ №1 (II місце); «Літо без меж» дитячого відділу «Міська центральна бібліотека» Знам'янської міської ради (III місце). Додатково обласним журі відзначені проєкти: «Туристична Світловодщина: бібліотечні сервіси – дітям» БФ № 8 для дітей КЗ «Світловодська МЦБС»; «Книжкове відкриття: новинки, що оживають» Вільшанської селищної БДФ. Бібліотеки-переможці отримали книжкові подарунки від Кіровоградської ОДБ ім. Т.Г. Шевченка.

На всеукраїнському рівні проєкт «Школа безпеки «На варті здоров'я» ЦМБД Кропивницької МЦБС зайняв призове 2 місце. Нагорода була вручена керівнику бібліотеки під час проведення Бібліотечного форуму «Дитяча бібліотека в інформаційному суспільстві: пошуки гармонії, шляхи трансформації» в НБУ для дітей.

Також бібліотеки для дітей продовжували втілювати проекти минулих років чи започаткували нові, що сприяли утвердженню бібліотек як сучасних інклюзивних просторів в громаді. ЦМБД Кропивницької МЦБС у 2025 році реалізувала власний проєкт «Перша англійська»; ЦБД Олександрійської МЦБС – проєкти EOP. Kids.Ukraine (Element Of Play) за підтримки Worldwide Orphans Foundation (WVO) та ГО «Соціальне здоров'я» серед дітей віком від трьох до шести; «Місток» – по впровадженню дошкільного компоненту «Підтримка дітей та молоді через соціально-емоційну освітню діяльність та взаємодію «рівний-рівному» у рамках реалізації Програми ЮНІСЕФ Україна «Розширення можливостей для дітей і молоді через навчання, розвиток навичок та UPSHIFT», яку реалізує ГО «СКЦ «Задзеркалля» у регіонах з високою концентрацією внутрішньо переміщених осіб. БФ № 3 для дітей Олександрійської МЦБС стала учасником програми «Єднання заради дії», що втілюється IREX в Україні, за підтримки Державного департаменту США та отримала можливість долучитися до квест-гри «У пошуках Довгокрила», що полягала у сприянні соціальній інтеграції дітей із числа ВПО в Олександрійську громаду шляхом залучення до спільної, цікавої та розвивальної активності з місцевими однолітками та отримала цінний інвентар та сценарії для її реалізації. БДФ КЗ «ЦПБ» Долинської міської ради пролонгувала творчий проєкт «Малюнок підтримка ЗСУ» тощо.

У 2025 р. бібліотеки для дітей активізували роботу як хаби цифрової освіти. Бібліотекарі мали змогу пройти навчання з питань цифрової грамотності та використання цифрових інструментів від ОУНБ ім. Д. І. Чижевського, як партнера проєкту «Бібліотеки розвивають цифрову грамотність задля посилення стійкості громад та відновлення» (втілює ВГО УБА за підтримки Програми розвитку ООН (ПРООН) в Україні через «Проєкт підтримки Дія», що реалізується у партнерстві з Міністерством

цифрової трансформації України за фінансування Швеції). Це дало можливість ефективно організувати навчальні заняття та консультації для користувачів бібліотек. Мешканцям громад послуги з цифрової грамотності надають: інформаційно-цифровий хаб «КіберВулик» Олександрівської БД; Хаби цифрової освіти у бібліотеках для дітей: КЗ «ЦПБ» Долинської міської ради; 5 БФД Кропивницької і 2 Олександрійської МЦБС, БД ЦПБ Кам'янецької селищної ради, Гайворонська БДФ №1, Устинівська ДБ, ДФ Новоукраїнської ЦБ, Новомиргородська МДБ, КЗ «Петрівська БД», БФ №8 для дітей КЗ «Світловодська МЦБС», філії «ДБ» і «Витязівська СБД» КЗ «ПБ» Кетрисанівської сільської ради, Новоархангельська БФД, Побузька БД.

Зазвичай були розроблені і втілені на практиці бібліотеками для дітей *програми/проекти літніх читань* про які вони розповіли в інформаціях за підсумками Всеукраїнського конкурсу «Лідер читання-2025»: «Адреса Дитинства — ЛІТО 2025»; «Бібліотечне літо для веселих, кмітливих, невгамовних», літературні читання довжиною в літо «Читаємо. Спілкуємося. Відпочиваємо» та інші. Діяли літні бібліомайданчики, кінозали.

У бібліотеках для дітей працювали і 44 об'єднання за *інтересами*: клуби, гуртки, студії, школи, творчі майстерні різних спрямувань: з популяризації інформаційної культури та медіаграмотності, етнокраєзнавчі, літературні, мистецькі, прикладні, пізнавальні, дозвілєві та інші. У ЦМБД Кропивницької МЦБС розпочав роботу клуб раннього вивчення іноземної мови Spicing Club «Перша англійська» для дітей 5–7 років; БФ для дітей №13 Кропивницької МЦБС – клуб з української мови «Наша мова – українська»; ДФ Новоукраїнської ЦБ – гурток «Творча майстерня», БД ЦПБ Кам'янецької селищної ради – клуб за інтересами «Мозаїка».

Впродовж 2025 р. бібліотеками для дітей організовано і проведено 3,3 тис. соціокультурних заходів, у т. ч. 1,3 тис. з

особистісного розвитку. Заходи відвідали 49,63 тис. осіб різного віку. Для проведення соціокультурних заходів Олександрівській бібліотеці для дітей, бібліотеці для дітей – філії КЗ «ЦПБ» Долинської міської ради виділялися кошти з місцевого бюджету.

Більше інформації про бібліотечні активності, досвід роботи бібліотек – на сторінках «Конкурси, акції», «Сторінка методиста» сайту Кіровоградської ОДБ ім. Т.Г. Шевченка, блозі «ФАХОВИЙ MESSAGE».

Бібліотекарі продовжували долучатися до **волонтерських ініціатив**, які з'явилися з початком війни. Донати, участь у проведенні благодійних ярмарків і акцій; збір пластикових кришечок і плетіння маскувальних сіток; виготовлення поробок і оберегів та передача зібраного ЗСУ; допомога ВПО.

Колективи двох бібліотек за свою діяльність отримали відзнаки: ДФ Новоукраїнської ЦБ – бойовий прапор 762 Окремої бригади охорони з підписами захисників; бібліотека для дітей – філія КЗ «ЦПБ» Долинської міської ради – Подяку від ГО «ВОЛЕЛЮБНІ СЕРЦЯ».

***

Нагальними для бібліотек залишаються:

- безпека проведення заходів, так як більшість закладів не мають укриттів;
- створення безбар'єрного простору;
- оновлення бібліотечних фондів актуальною літературою;
- придбання комп'ютерної техніки;
- наявність швидкісного та безперебійного інтернету.

***

Всупереч викликам воєнного стану бібліотеки для дітей у громадах залишаються соціокультурними просторами з медіаграмотності, навчання, спілкування, творчості, дозволя, промоції читання і української книжки; осередками соціалізації.

Діяльність бібліотеки для дітей
в умовах воєнного стану.
Статистично-аналітичний огляд
Відповідальна за випуск Т. С. Манжула

Укладач, комп'ютерна верстка Н. Расторгуєва

Видавець та виготовлювач
Кіровоградська обласна
бібліотека для дітей ім. Т. Г. Шевченка
вул. Шевченка, 5
м. Кропивницький, 25006